

BG05M2OP001-3.004-0001 „Нов шанс за успех“

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“

АДАптиРАНА УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ ЗА I ЕТАП НА ОБУЧЕНИЕ В КУРС ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ ОТ ПРОГИМНАЗИАЛНИЯ ЕТАП НА ОСНОВНАТА СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по история и цивилизации за V клас е предназначена за лица, навършили 16 години, които не са ученици. Тя е съобразена изцяло с учебната програма за общообразователна подготовка по история и цивилизации V клас.

Учебното съдържание обхваща първите две епохи в историческото развитие на човечеството – Праистория и Античност. В този курс обучаемите се запознават с появата и достиженията на първите човешки цивилизации с акцент върху развитието на Средиземноморския свят. Важно място заема и историята на днешните български земи през разглежданите епохи. Така се формира отношение към античното културно наследство и неговата роля в историческото битие на Европа и разбиране за връзката минало – настояще. В процеса на обучение се формират и надграждат умения за овладяване и прилагане на специфични техники на историческото познание.

Учебната програма е съобразена с утвърдения учебен план за обучение на възрастни. В рамките на курса и на предвидените 18 учебни часа се осигурява постигането на очакваните резултати, определени с Държавните образователни стандарти от обучението по история и цивилизации в края на V клас.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<u>Тема1. Въведение в историята</u> <i>Акценти:</i> <i>Историята и нейните източници. Времето в историята</i>	Разбира смисъла на науката история. Различава основните видове исторически източници: материални и писмени и дава примери за тях. Използва линия на времето. Преобразува години във векове. Използва хронологични и пространствени ориентири при описание на исторически събития. Извлича информация от писмени документи, карти, изображения. Обяснява основни исторически понятия, с които работи, и посочва примери за тях.	исторически източници/извори Праистория Античност хронология
<u>Тема 2. Праистория</u> <i>Акценти:</i> 2.1. Общество и всекидневен живот <i>2.1.1. Поява на земеделието и животновъдството.</i> <i>Откриването на металите</i> 2.2. Културно наследство	Разбира ролята на географските условия за поява и развитие на земеделието, животновъдството и занаятите. Изброява последици от развитието на земеделието, животновъдството и занаятите. Описва промени в обществото с откриването на металите (Варненски некропол). Разпознава паметници на праисторическото изкуство.	номади земеделци некропол

2.2.1. <i>Изкуство и вярвания на праисторическите хора</i>	Посочва елементи от вярванията на праисторическите хора.	
Тема 3. Първите цивилизации Акценти: 3.1. Държавност 3.1.1. <i>Древен Египет и държавите в Месопотамия</i> 3.2. Общество и всекидневен живот 3.2.1. <i>Общество и всекидневен живот в Древен Египет и Месопотамия</i> 3.3. Религия 3.3.1. <i>Религиозни вярвания в Древен Египет и Месопотамия</i> 3.3.2. <i>Религия на древните евреи</i> 3.4. Културно наследство 3.4.1. <i>Културното наследство на Древен Египет и Месопотамия</i>	Използва историческа карта (определя местоположение, граници, значими политически и културни центрове и др.). Описва възникването на цивилизации, държави и форми на държавно управление (град-държава, царство, империя). Обяснява ролята на законите за развитието на държавата (законите на Хамурапи). Представя обществените групи и бита на хората в Древен Египет и Месопотамия. Извлича информация от исторически източници за обществото, стопанските дейности и всекидневието на хората. Описва възникването на религии и техни основни елементи. Познава главните божества на египтяните (Озирис, Изида, Амон-Ра), населението на Месопотамия (Мардук, Ищар) и ранната история и религия на евреите (юдаизъм). Разпознава паметници на архитектурата и изкуството от Древен Египет и Месопотамия. Разграничава писменостите на източните народи (йероглифи, клинопис, буквено писмо). Търси и обработва информация чрез ИКТ по зададени показатели за достиженията на първите цивилизации.	цивилизация държава свободни хора роби политеизъм жрец храм монотеизъм
Тема 4. Древна Елада и елинистическият свят	Представя причините и последиците на Великата елинска колонизация за развитието на Елада и античния свят.	полис колонизация

Акценти: 4.1. Държавност 4.1.1. <i>Елинският полис: Спарта и Атина. Великата елинска колонизация</i> 4.1.2. <i>Империята на Александър Велики. Елинизъм</i> 4.2. Общество и всекидневен живот 4.2.1. <i>Общество и всекидневен живот на древните елини</i> 4.3. Религия 4.3.1. <i>Богове и герои в Древна Елада</i> 4.4. Културно наследство 4.4.1. <i>Културното наследство на древните елини</i>	Познава елементи на държавност в полиса. Открива елементи на атинското демократично наследство в съвременността. Описва исторически личности по зададени опори. Свързва политиката на Александър Велики със зараждането на елинистическата епоха. Различава обществените групи в полиса. Извлича информация от исторически източници за обществото, стопанските дейности и всекидневието на елините. Обяснява различието във възпитанието на децата в Спарта и Атина. Познава главни елински богове (Зевс, Хера, Атина, Дионис). Представя герои от старогръцката митология (Одисей, Ахил, Икар, Херакъл и др.) Разбира значението на древногръцкия театър и олимпийските игри в живота на елините. Дава примери за спортове, включени и в съвременните олимпиади. Познава паметници на елинската и елинистическата култура като част от световното културно наследство. Търси и обработва информация чрез ИКТ по зададени показатели за представители и постижения на елините в различни научни и културни области.	олигархия демокрация граждани елинизъм
Тема 5. Древна Тракия Акценти:	Определя местоположението на Древна Тракия и някои тракийски племена.	

5.1. Държавност 5.1.1. Древните траки. Царството на одрисите 5.2. Културно наследство 5.2.1. Културното наследство на древните траки	Разпознава Одриското царство като пример за държавно обединение. Търси и обработва информация за тракийски владетели чрез ИКТ по зададени показатели. Описва елементи от живота на траките въз основа на различни исторически източници. Познава обектите на тракийското културно наследство, включени в списъка на ЮНЕСКО. Разпознава значими тракийски съкровища (Вълчитрънско, Панагюрско, Рогозенско).	Тракийски конник
Тема 6. Древен Рим Акценти: 6.1. Държавност 6.1.1. Началото на Древен Рим: Царски период. Римската република 6.1.2. Римската империя 6.2. Общество и всекидневен живот 6.2.1. Общество и всекидневен живот на древните римляни 6.3. Религия 6.3.1. Религиозни вярвания на	Описва образите на Ромул и Рем, представени в митологията. Разполага върху линия на времето основните етапи от развитието на Древен Рим (царски период, република, империя). Познава елементи на държавност в римската република и римската империя. Търси и обработва информация по зададени показатели чрез ИКТ за видни държавници. Различава обществените групи в Древен Рим. Извлича информация от исторически източници за обществото, стопанските дейности и всекидневието на древните римляни. Познава главни римски богове (Юпитер, Нептун, Венера, Марс).	магистрати провинция патриции плебен Библия

<i>древните римляни. Раждането на християнството</i> 6.4. Културно наследство <i>6.4.1. Културното наследство на древните римляни</i>	Описва възникването и разпространението на християнството. Дава примери за приносите на римляните в сферата на строителството. Търси и обработва информация чрез ИКТ по зададени показатели за представители и постижения на древните римляни в различни научни и културни области. Описва характерни паметници на римската антична култура в днешните български земи.	

ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ – 18 часа

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА ОБУЧАЕМИТЕ

Оценяването на постиженията на обучаемите отразява равнището на достигане на очакваните резултати в учебната програма. То отчита динамиката в различните сфери на познавателната им дейност (усвояване и преработване на информация, прилагане на знания и умения, формиране на компетентности). Необходимо е да се има предвид и личният индивидуален жизнен или професионален опит на обучаемите. Поради спецификата и разнообразния характер на очакваните резултати при оценяването могат да се използват различни методи и средства за проверка и оценка.

Оценката в края на курса се формира въз основа на текущо оценяване и писмен тест и отразява нивото на постигнатите компетентности през целия период на обучение. Текущото оценяване се извършва на базата на устни и писмени изпитвания (домашни работи, упражнения, практически задачи, проектна дейност, работа в екип и др.). Писменият тест съдържа въпроси и задачи с избираем отговор и задачи с кратък свободен отговор върху основни знания, умения и компетентности от учебната програма.

Обучаемите трябва предварително да са информирани за критериите и системата за оценяване на постиженията им.